

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
(सांख्ययोगविद्याशाखा)
शास्त्रितृतीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः

कक्षा	सत्रार्थम्	पत्रसङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	यूनिट	होरा
शास्त्रितृतीयवर्षम्	षष्ठ	GE6	आधारग्रन्थः- घेरण्डसंहिता			
			प्रस्तावना- दर्शनेषु योगदर्शनं सातिशयेन च प्रथते इति विद्याशाखासु तच्छास्त्राध्ययनावसरं लभते इत्यस्मात् हेतोः योगदर्शनं छात्राणां समाजस्य च महदुपकाराय कल्पते । उद्देश्यम् – योगसिद्धान्तानां परिचयप्रदानपूर्वकं यथार्थज्ञानप्रदानम्। घेरण्डसंहितायाः वैशिष्ट्यं महत्त्वं उपादेयताञ्च विज्ञापनम्। योगसिद्धान्तानां प्रायोगिकज्ञानप्रदानम्।			
शास्त्रितृतीयवर्षम्	षष्ठ सत्रार्थम्	GE6	<ul style="list-style-type: none"> सप्तसाधनानि, षट्कर्माणि, प्राणायामभेदाः, कुम्भकभेदाश्च प्रमुखआसनानि, प्रमुखाः मुद्राः, बन्धः ध्यानप्रकरणम्, पञ्चधारणा, मिताहारः समाधिप्रकरणम् 	1	1	16-20
				1	1	16-20
				1	1	16-20
				1	1	16-20
			फलितांशः – घेरण्डसंहितायाः अध्ययनेन छात्रेषु योगदर्शनस्य प्राचीनता-विशेषता-क्रमविकाश-उद्देश्यम् आचार्यपरम्परायाः च ज्ञानं भविष्यति। सङ्गति – योगदर्शनं भारतीयदर्शनेषु अतीव पुरातनं अस्ति । तत्र योगदर्शनं व्यवहारिकं पक्षमुपस्थापयति । बोधनप्रक्रिया- व्याख्यात्मकविधिः, विवरणात्मकविधिश्च			

	सहायकसन्दर्भग्रन्थाः-
01. शिवसंहिता	चौखम्भाप्रकाशन वाराणसी
02. घेरण्डसंहिता	चौखम्भाप्रकाशन वाराणसी
03. योगदर्शनम्	चौखम्भाप्रकाशन वाराणसी
प्रश्नपत्रप्रारूपम्-	प्रश्नपत्रे खण्डत्रयं भवति । प्रथमखण्डे अतिलघूत्तरीयः द्वितीयखण्डे लघूत्तरीयः तृतीयखण्डे दीर्घोत्तरीयश्च ।
परीक्षाप्रणाली -	सत्रार्द्धपरीक्षा
मूल्यांकनप्रक्रिया-	मूल्यांकनप्रक्रिया द्विधा वर्तते, आन्तरिकमूल्यांकनं बाह्यमूल्यांकनञ्च
परीक्षामाध्यमः-	संस्कृतम्
निर्धारितपाठ्यक्रमः-	1. घेरण्डसंहिता

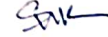
**Board of Studies
(Department of Sankhyayoga)**

Dr. Ashok Kumar Meena (HOD) (Chairman)

Prof. Mahesh Prasad (External Expert)

Dr. (Smt). Jyothi (External Expert),

Dr. Bikasini Gumansingh (Syllabus Creator)

Dr. Sukanti Barik (Convener)

Miss. Umarani Pattnayak (Students Representative)